Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomus 2014

Tilintarkastuspäällikkö Jari Sanaskoski,
03.12.2015

Valtiontalouden tarkastusvirasto

Valtiontalouden tarkastusviraston EU-varoja koskevat tarkastushavainnot

Valtiontalouden tarkastusviraston EU-varoihin kohdistuvan tarkastuksen lähtökohdat

- Euroopan unionin varainsiirtoja, varojen hallinnointia ja valvontaa tarkastetaan **yhtenäisen suojan periaatteen mukaisesti** osana tarkastusviraston suorittamaa tuloksellisuustarkastusta, tilintarkastusta ja laillisuustarkastusta. Tarkastuksessa noudatetaan samoja periaatteita ja menettelytapoja kuin kansallisia varoja tarkastettaessakin.
- Valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain mukaisesti tarkastusvirasto antaa **vuosittain eduskunnalle kertomuksen toiminnastaan**. Vuosikertomus sisältää tietoa myös viraston tekemistä EU-varoihin kohdistuneista tarkastuksista.

Valtiontalouden tarkastusviraston EU-varoja koskevat tarkastushavainnot 2014

- Maaseuturahastosta rahoitettaviin hanke- ja yritystukiin kohdistuneessa tarkastuksessa todettiin, että **hallinnon rakenteiden muutokset ELY-keskuksissa** ja niiden aiheuttama henkilöstön vaihtuvuus voivat jossain määrin vaikuttaa edellisen ohjelmakauden lopun maksatuksesta suoriutumiseen.
- Tarkastuksessa myös katsottiin, että maaseudun kehittämisen hanketukia koskevassa hallintojärjestelmässä on olemassa riski siitä, että hankkeelle jää ELY-keskuksen tekemän perinnän jälkeen **liian paljon julkista rahoitusta**.

Valtiontalouden tarkastusviraston EU-varoja koskevat tarkastushavainnot 2014…

- Euroopan sosiaalirahaston ja Euroopan aluekehitysrahaston varoja koskeneessa tarkastuksessa selvitettiin käytössä olevan tietojärjestelmän kontrollien riittävyyttä ja informaatiosisällön oikeellisuutta sekä erityisesti virheiden ja väärinkäytösten erittelytapoja ja raportointia.
- Tarkastuksessa havaittiin, että **virheiden** taloudellisen merkityksen vähäisyydestä huolimatta niiden **analysointiin ja johtopäätöksiin on edelleen syytä kiinnittää huomiota** mm. koulutuksessa.
- **Tukikelvottomuusluokittelua olisi syytä täsmentää** hallinnon menettelyjen yhdenmukaisuuden varmistamiseksi ja toiminnan kehittämiseksi.

Valtiontalouden tarkastusviraston EU-varoja koskevat tarkastushavainnot 2014…

- Työ- ja elinkeinoministeriön tarkastuksessa todettiin, että momentille 12.32.50 kertyvien tulojen **kohdentamisperuste ei käy selvästi ilmi** talousarvioasetuksesta, talousarviosta tai muista säännöksistä ja suositeltiin, että talousarvion momentin perusteluihin olisi syytä kirjata selvästi momentin kohdentamisperuste.
- Työ- ja elinkeinoministeriön tarkastuksessa kävi ilmi, että momentilla 32.50.64 (EU:n rakennerahastojen ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-ohjelmiin ohjelmakaudella 2007 - 2013, arviomääräraha) **oli vuonna 2014 käytetty edellisten vuosien talousarvioissa myönnettyjä valtuuksia** (yhteensä 36,5 miljoonaa euroa), **jotka eivät** vuoden 2014 tilinpäätöksen mukaan **olleet uusittavissa**. Menettelyllä on valtion talousarviosta annetun lain 10 §:n vastaisesti pidennetty valtuuden käyttöaikaa.

Valtiontalouden tarkastusviraston EU-varoja koskevat tarkastushavainnot 2014…

- Euroopan aluekehitysrahastovarojen tarkastuksessa havaittiin menojen **tukikelpoisuuden todentamisen osalta puutteita** hakijoiden nimenkirjoitusoikeuden tarkastamisessa sekä hankkeiden kirjanpidon, työaikakirjanpidon ja hankinta-asiakirjojen vaatimisessa.
- Tarkastuksessa suositeltiin, että erityisehtoja sisältävät tukikelpoiset palkkakustannukset **tulisi perustella rahoituspäätöksessä tarkemmin**. Lisäksi ELY-keskusten **hallinto- ja valvontajärjestelmän kuvauksia kehotettiin päivittämään** joiltain osin ja suositeltiin pitämään kootusti ajantasaista seurantaa takaisinperintätoimenpiteistä.

Kommentteja Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksesta ja tätä koskevasta valtiovarainministeriön selvityksestä

Kommentteja Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksesta ja tätä koskevasta valtiovarainministeriön selvityksestä

- Valtiovarainministeriön selvitys **tiivis ja selkeä yhteenveto** tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksesta.
- Tilintarkastustuomioistuimen tarkastushavainnot **yhdensuuntaisia VTV:n tarkastushavaintojen kanssa**.
- Kiinnostavaa kuulla, mitä ongelmia muissa EU-jäsenmaissa esiintyy. Hallinto- ja valvontamenettelyjen asianmukaisuuteen on kuitenkin vaikea ottaa kantaa tai vaikuttaa kehitykseen muiden jäsenmaiden osalta.

Kommentteja Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksesta ja tätä koskevasta valtiovarainministeriön selvityksestä

- Raportissa on **kiinnitetty runsaasti huomiota virhetasojen esittelyyn**, samaan aikaan kun ETT:nkin toimesta on julkituotu epäilys siitä, onko virhetaso mielekäs tapa kuvata hallinto- ja valvontamenettelyjen toimivuutta.
- Samalla, kun kiinnitetään enemmän huomiota toiminnan tuloksiin, **tulisi myös tarkemmin analysoida eri menoalojen virhetason ja virhetyyppien syitä**.
- Menoalakohtaisen tarkastelun lisäksi virheitä ja niihin johtaneita syitä tulisi analysoida **myös jäsenmaakohtaisesti**.

Kommentteja Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksesta ja tätä koskevasta valtiovarainministeriön selvityksestä

- Virheet tapahtuvat useimmiten jäsenmaissa mutta virheiden syistä on **ETT:n raportin perusteella vaikea saada selkeää kokonaiskuvaa**.
- Melko vähän yksittäisiä jäsenmaita koskevia havaintoja, eikä juuri analyysiä - **vaikea tehdä johtopäätöksiä näiden perusteella**.
- Johtopäätösten ja kehittämiskohteiden tunnistamisen haasteena myös **erilaiset taloushallinto- , varainhoito-, ja valvontamenettelyt / -järjestelmät eri jäsenmaissa**.
- Tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomus **ei palvele erityisen hyvin kansallisia tarpeita** pyrittäessä kehittämään EU-varojen hallinto- ja valvontajärjestelmää.

Kommentteja Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksesta ja tätä koskevasta valtiovarainministeriön selvityksestä

- **Voisivatko** VVC ja muut EU:n nimeämät kansalliset **tarkastusviranomaiset**

  - laatia yhteenvedon omista havainnoistaan
  - analysoida sitä, ovatko havainnot yhdenmukaisia ETT:n kanssa ja
  - esittää **mahdollisia johtopäätöksiä ja kehittämisehdotuksia koskien Suomen hallinto- ja valvontajärjestelmää**.

Kommentteja Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksesta ja tätä koskevasta valtiovarainministeriön selvityksestä

- Yleisinä tavoitteina kertomuksessa mainitaan lainsäädännön yksinkertaistaminen ja varainhoidon parantaminen.
- Mikäli lainsäädännön yksinkertaistaminen johtaa lain tarkoituksen tulkinnan vaikeutumiseen, riskinä voi olla varainhoitokäytäntöjen erilaistuminen eri jäsenmaiden välillä tai kansallisesti.
- **Lainsäädäntöä uudistettaessa tuleekin samalla varmistua lain tavoitteiden ja vaatimusten selkeydestä**, jotta voidaan varmistua riittävän yhdenmukaisista varainhoitokäytännöistä eri jäsenmaissa ja alueilla.

Maksamattomat talousarviositoumukset

Kommentteja Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksesta ja tätä koskevasta valtiovarainministeriön selvityksestä…

1. Tarvitaan jo suunnitteluvaiheessa aitojen tarpeiden tunnistamista, huolellista valmistelua sekä luotettavaa ennustamista ja seurantaa, jotta nykyisin erittäin korkealla tasolla olevien maksamattomien sitoumusten tasoa saadaan laskettua.
2. Tulisi edetä sovittujen aikataulujen mukaisesti: joko maksaa tai vapauttaa sitoumukset, mikäli niitä ei käytetä.
3. Myös tulevan suunnittelun ja päätöksenteon tueksi tarvitaan tietoa jäsenvaltioiden toimintaohjelmien toteutumisesta ja analysointia niiden toimeenpanosta.

Kiitos mielenkiinnosta!

www.vtv.fi